

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра сучасної та бальної хореографії

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

ПРОГРАМА ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма СУЧАСНА ХОРЕОГРАФІЯ

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 024 Хореографія
факультет Хореографічного мистецтва

Харків, 2019

УДК 792.8.071.2.027.5(073)
М 65

Затверджено радою факультету
хореографічного мистецтв
(протокол № 1 від 26.08.19 р.)

Рекомендовано кафедрою сучасної та бальної хореографії
(протокол № 1 від 23.08.19 р.)

Рецензент:

Колногузенко Б. М. – професор, академік, народний артист України, декан факультету
хореографічного мистецтва

Укладач:

старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії,
кандидат педагогічних наук
Хендрик Ольга Юріївна

М 65

Мистецтво балетмейстера: програма та навч.-метод. матеріали з
дисципліни галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 024
Хореографія освітньої програми Сучасна хореографія / Харк. держ.
акад. культури; уклад.: О. Ю. Хендрик – Х. ХДАК, 2019 – 50 с.

УДК 792.8.071.2.027.5(073)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 19	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова	
Загальна кількість годин 570	Напрямок підготовки 0202 Мистецтво Спеціальність 024 «Хореографія» освітня програма «Сучасна хореографія»	Рік підготовки:	
		1-4-й	1-4-й
		Семестр	
		1-8-й	1-8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 1,8 сем. – 2 г. 2,3,4,5,6,7 сем. – 2,5 г. самостійної роботи студента – 2,1 г.	Ступінь: бакалавр	58 год.	
		20 год.	
		Практичні	
		206 год.	170 год.
		Індивідуальні заняття:	
		28,75 год.	
		Самостійна робота	
		277,25 год.	290 год.
		Вид контролю	
		іспит	
2,4,6,8 сем.	2,4,6,8 сем.		
залік			
1,3,5 сем.	1,3,5 сем.		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 206 / 277,25

для заочної форми навчання — 170 / 290

Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Мистецтво балетмейстера» — є найважливішою навчальною дисципліною професійної підготовки бакалаврів в галузі хореографічного мистецтва яка поєднує знання, вміння та навички хореографічних, музичних та багатьох інших дисциплін навчального плану кафедри сучасної хореографії. Це предмет, що вивчає методи втілення, розкриття музичної драматургії, мовою пластичних образів.

Метою дисципліни «Мистецтво балетмейстера» є розвиток професійних компетентностей студентів-хореографів до самостійного створення репертуару в дитячих та дорослих хореографічних колективах, з врахуванням специфічних задач, умов і контингенту учасників колективу різних типів і видів танцювального мистецтва; розкриття індивідуальності та виховання висококваліфікованих балетмейстерів, викладачів хореографічних дисциплін в новітніх мистецьких закладах освіти, середній та вищій школі.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- узагальнення та втілення отриманих знань та навиків з усіх спеціальних дисциплін («Сучасний танець», «Імпровізація», «Хореографічний ансамбль», «Класичний танець», «Народно-сценічний танець», «Зразки сучасної хореографії», «Музика хореографічних творів» тощо) при створенні хореографічних композицій;
- грамотне визначення структурних компонентів (тему, ідею, будувати драматургію) хореографічного твору, образного ряду, ідейного змісту;
- синезування танцювальних елементів для утворення нового, майже унікального хореографічного тексту, який містить не тільки стилістичні характеристики вже існуючих танцювальних рухів, але і риси, які не були їм притаманні досі;
- застосування знань з композиції танцю;
- використання прийомів побудови просторової композиції;
- грамотне застосування прийомів творення хореографічного образу, розуміння його художньої специфіки та ідейної спрямованості;
- робити аналіз тексту, твору класичної або народної хореографії та створювати сучасну інтерпретацію;
- використання педагогічного досвіду видатних балетмейстерів сучасного та минулого;
- критичного оцінювання власного хореографічного твору та аналізу балетмейстерської праці інших;
- обґрунтування власної думки, власного підходу до проведення балетмейстерської роботи;
- складання композиційно - постановочного плану хореографічного твору;
- володіння основами постановочної та репетиційної роботи;
- грамотне використання професійної термінології;
- працювати з художником, композитором, акомпаніатором, фонограмою;
- працювати з мистецькою літературою, зокрема у галузі балетмейстерського мистецтва.

Програмні результати навчання:

- практичне застосування засвоєних теоретичних і методичних знань при створенні хореографічного твору;
- аналізувати танцювальні рухи, працювати з простором та часом;
- через експериментальний пошук видозмінювати, трансформувати вже існуючі танцювальні рухи;
- працювати з концертмейстером та музичним матеріалом при створенні танцювального номеру;
- працювати з виконавцями під час постановки хореографічного твору;
- використовувати композиційний план під час практичного втілення творчого задуму;
- створювати різні танцювальні форми і жанри сучасної хореографії (сюжетні та безсюжетні): етюди; танці, зміст яких розкривається за допомогою малюнків, танці малих форм; танці групові та масові; танці для дітей; танці у сучасній обробці з використанням народної або класичної танцювальної лексики; розгорнуті танцювальні композиції;
- самостійно працювати над створенням хореографічних творів та їх підготовки щодо сценічного виконання.

Передумови для вивчення:

- мати творчі здібності до свободи пластичного мислення та автономного експериментування з танцювальними рухами;
- виявити фахову придатність до створення хореографічного номеру;
- виявляти обізнаність з термінології і літератури за фахом, а також володіти необхідними знаннями в галузі суміжних мистецтв;
- вміти застосувати теоретичні знання, які зумовлюють успіх під час проведення навчальних занять, постановочної та репетиційної роботи над власним хореографічним номером.

Критерії оцінювання:

- виявляти системні теоретичні та практичні знання з дисципліни «Мистецтво балетмейстера»;
- проявляти еволюційний розвиток практичних навичок створення сучасних хореографічних творів різних форм, жанрів згідно законам драматургії та композиції танцю;
- вміло застосовувати технічні та композиційні прийоми, художньо-виразні засоби при створенні хореографічних номерів.

2. Програма навчальної дисципліни.

1 курс 1 семестр

РОЗДІЛ 1.

ВВЕДЕННЯ В ПРЕДМЕТ «МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА»

Тема 1. Мета та завдання курсу «Мистецтво балетмейстера».

Курс «Мистецтво балетмейстера» — єднання знань хореографічних та музичних, єднання знань багатьох дисциплін навчального плану відділення сучасної хореографії. Необхідність високої професійної підготовки, в першу чергу, з питань, які вивчаються на даному курсі, — запорука успішної праці в майбутньому.

Мистецтво балетмейстера — предмет, що вивчає прийоми (методи) втілення, розкриття музичної драматургії мовою хореографії, мо-вою пластичних образів. Мета курсу — виховання професійно грамотних балетмейстерів, керівників хореографічних колективів, в першу чергу, сучасних напрямків.

Анонс головних розділів всіх 8-ми навчальних семестрів курсу.

Методичне та практичне завдання курсу.

Тема 2. Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.

Значення понять «балетмейстер», «хореограф». Види балетмейстерської діяльності. Багатогранність творчості балетмейстера: співробітництво з композитором, диригентом, концертмейстером, художником, сценаристом, виконавцями. тощо. Значення вивчення живо-пису, скульптури, історії, міфології, літератури у творчій діяльності балетмейстера. Приклади роботи К. Блазіса, Ж. Новера, М. Петіпа, М. Фокіна, К. Голейзовського, Ю. Григоровича, Д. Баланчіна, М. Бежара, І. Кіліана тощо.

Тема 3. Балетмейстерська школа ХДАК.

Балетмейстерська школа народного танцю В. Авраменка. Утворення кафедри народної хореографії в Київському державному інституті культури. Заснування хореографічного відділення у Харківському державному інституті культури. Балетмейстерська школа народного танцю Б. Колногузенка. Етапи становлення та сучасний стан. Театр народного танцю «Заповіт». Ансамбль сучасного танцю «ЕСТЕТ». Ансамбль бального танцю «Креатив».

РОЗДІЛ 2.

МИСТЕЦТВО ТАНЦЮ

Тема 4. Зародження мистецтва танцю та соціально-історичні аспекти його розвитку.

Танець і хореографія. Соціально-історичні умови зародження, формування та розвитку видів танцю. Виникнення танцювальних рис у первісному суспільстві. Танець до християнства. Танцювальна культура епохи Середньовіччя, Відродження, епохи Новера.

Значення понять «танець» та «хореографія».

Тема 5. Національні особливості розвитку танцю.

Вплив на формування національних особливостей кліматичних умов, рельєфу місцевості, національного вбрання, побуту. Трудова діяльність та народні заняття: види господарчої діяльності, ремесла і промисли. Народні обряди — середовище розвитку народних танцювальних форм. Формування танцювальних рухів і малюнків. Свята і обряди календарного циклу. Загальні риси та відмінності в танцях різних національностей (Китай, Індія, країни Сходу, центральної Європи та Латинської Америки). Українське козацтво та розвиток народної сценічної хореографії.

Тема 6. Танець як один із видів мистецтва. Його види, форми, жанри та виразні засоби.

Поняття «мистецтво» та його види. Види хореографічного мистецтва: народний танець, класичний танець, бальний танець, сучасний танець. Напрями сучасного танцю: модерн, джаз-танець, хіп-хоп, та-нець contemporary; їх напрями та стилі. Багатогранність танцювальних жанрів. Основні форми хореографічного мистецтва. Жанри мистецтва. Жанри хореографії. Виразні засоби танцю: характерні рухи, пози, жести, міміка, пантоміма, малюнки, музика та ін.

Взаємодоповнення танців різних видів: народного, класичного, бального, сучасного. Система вправ класичного танцю — основа навчальної підготовки виконавців всіх видів танцювального мистецтва. Необхідність пізнання всіх видів танцю в роботі балетмейстера — вигадника, постановника, репетитора, педагога, керівника хореографічного колективу.

РОЗДІЛ 3.

МУЗИКА В ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 7. Значення музики в народженні хореографічного твору.

Значення музики в народженні хореографічного твору. Значення музики в ритмічній основі танцювальної пластики, емоційного строю, характеру, образної виразності. Важливість відчуття балетмейстером образного строю музики, її сталевої природи, національної характерності.

Критерії вибору музичного матеріалу: відповідність жанру, інтонації епохи, національному колориту, стилю; умовність музичного твору, якщо тема та ідея твору зосереджена на образах і характерах дійових осіб (позитивні - краса мелодії, багатство гармонії, різноманітність ритмів, прозорість інструментування; негативні образи - жорсткі ритми, мелодійна примітивність, верескливість і різкість тембрів тощо). Дбайливе ставлення до музичного тексту, до створеної композитором драматургії, образному строю твору.

Тема 8. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.

Метроритм - значення для пропорційного співвідношення різних компонентів композиції. Закономірності метроритму. Темпоритм — конструктивна основа композиції. Темп та динаміка. Хореографічна пауза. Музичні прийоми, що впливають на драматургію хореографічної дії та урізноманітнюють композицію танцю: варіювання мелодії, модуляція, поліфонія, контрастність тощо.

Тема 9. Робота балетмейстера з фонограмою, акомпаніатором, композитором.

Використання для постановки танцю готової музики і музики, спеціально створеної композитором. Робота з концертмейстером. Варіанти обробки основної мелодії – варіація, компіляція. Робота з композитором. Професійні якості композитора, концертмейстера. Робота з фонограмою. Використання прийому компіляції під час підготовки записаної музики до створення хореографічного твору.

Тема 10. Аналіз музичного твору.

Визначення у готовому музичному творі музичної форми, розподіл його на частини, фрази, речення, уявлення музичної теми, мелодійного і ритмічного малюнку, метру, встановлення темпу, динамічних відтінків.

Розподіл між виконавцями танцю функцій і завдань з точним визначенням, через кого із персонажів передається та чи інша думка на кожні декілька тактів музики.

Значення музичного матеріалу в роботі по вихованню внутрішньої техніки артистів.

РОЗДІЛ 4.

ДРАМАТУРГІЧНІ ТА КОМПОЗИЦІЙНІ ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

Тема 11. Тема, ідея та образ у хореографічному творі.

Значення термінів «тема», «ідея». Їх зв'язок з драматургією та місце в хореографічному творі. Художній образ та образ хореографічний. Хореографічний образ як відображення загальної культури балетмейстера. Взаємозв'язок сценічного образу з особистістю виконавця. Значення хореографічного образу в сучасній хореографії.

Тема 12. Драматургія хореографічного твору.

Поняття «драматургія». Драматургія Аристотеля, Ж. Новера, К. Блазіса. Основні частини танцювальної драматургії: експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка.

Взаємозв'язок всіх частин драматургічної побудови. Значення законів драматургії у створенні танцювального твору.

Тема 13. Загальні поняття хореографічної композиції.

Поняття «композиція», «танцювальна композиція» та «композиція хореографічного тексту». Танцювальна композиція як засіб розкриття хореографічного образу. Основні компоненти хореографічної композиції: текст, малюнок. Взаємодія всіх компонентів композиції та їх вплив один на одного.

Тема 14. Хореографічна лексика і хореографічний текст.

Поняття «танцювальної лексики», «хореографічного тексту» та їх складові. Багатогранність та різноманітність рухів. Відповідність хореографічного тексту поставленому завданню. Розвиток танцювальних рухів, манера і характер їх виконання. Провідні рухи – своєрідна лейттема танцю. Лейтмотив, як засіб характеристики хореографічних образів, розкриття характеру дійової особи, основні її риси. Другорядні або допоміжні рухи – позиційні артикуляції.

Тема 15. Основні параметри аналізу танцювальних рухів.

Рухова пам'ять та рухова уява. Інструменти руху та параметри аналізу. Співвідношення ваги тіла, його енергії та зусиль під час роботи у просторі та часі. Розуміння простору, як місця де відбуваються зміни положення тіла; відчуття свого простіру та проникнення у простір інших виконавців, орієнтація. Час, енергія або потік; пізнання часової можливості підтримувати певний стиль руху. Осмислені зусилля та вага тіла у співвідношенні до якості та динаміки виконання рухів. Фактори, що характеризують зміни даних параметрів танцювальних рухів: розмірність, наближеність, площини, центральний та периферійний напрямок, спрямованість простору.

Тема 16. Малюнок танцю та його різновиди.

Поняття «малюнок танцю». Поняття мізансцени. Малюнок фольклорного танцю – зв'язок із рідною природою. Різновиди малюнків: кругові, лінійні та змішані; прості й складні; основні та перехідні; симетричні та асиметричні. Принципи розвитку малюнка.

РОЗДІЛ 5.

КОМПОЗИЦІЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТЕКСТУ В CONTEMPORARY DANCE

Тема 17. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance, як метод еволюційного розвитку сучасної танцювальної мови.

Поняття «композиції», «танець contemporary» та «композиції хореографічного тексту» в танці contemporary. Основні підходи до композиції хореографічного тексту: когнітивно-інтерпретаційний, просторовий, динамічний, афективний, випадковий, спадкоємний.

Тема 18. Компоненти виразності танцювальних рухів.

- Тіло та рух:

а) вага тіла, опори – співвідношення з підлогою - рівновага, дисбаланс

б) хребетний стовп – мобільність спини, тулуба, таза та голови

в) амплітуда та мобільність у роботі ніг

г) амплітуда та мобільність у роботі рук

д) оберти

є) стрибки

ж) якості руху – точки ініціації руху - координація

- Темп, музика, пауза: фразировка, ритм, тривалість

- Простір: форми, об'єми - напрямки, орієнтації, рівні – погляд.

Тема 29. Візуалізація ліній у кінесферичному просторі.

Прийоми що допомагають розвивати просторове мислення студентів при композиції хореографічного тексту: виштовхування або продавлювання (extrusion), відповідність або узгодження (matching), складання (folding), перетинання (bridging), колапсові моменти або згортання точки (collapsing points), падаючі точки (dropping points), розширення (extension). Ізольоване або комплексне застосування.

Тема 20. Операційний комплекс.

Продовження, розширення нахилів, амплітудність виконання. Транспортування та перенос ліній у площині. Випадаючі криві лінії. Паралельний зсув та зміщення.

Тема 21. Підходи до візуалізації ліній та операційного комплексу.

Знайомство, представлення лінії у просторі. Кут і поверхня. Поєднання, звязування вправ. Скручування та нарощування. Задній підхід. Ніжні концівки. Від простого до складного.

Тема 22. Створення танцювальної комбінації.

Створення учбової комбінації на розвиток основного руху та позиційних артикуляцій з використанням основних параметрів руху тіла (простір, час, вага, зусилля), зокрема візуальних ліній у кінесферичному просторі. Учбова комбінація має бути побудована на драматургічній основі. Виконання комбінації самостійно, або групами по 3-4 виконавця на завдання викладача.

1 курс 2 семестр

РОЗДІЛ 6.

ПРИЙОМИ ПОБУДОВИ ПРОСТОРОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ

Тема 23. Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків.

Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків:

- а) дрібнення, ускладнення, нарощування;
- б) прийом контрасту;
- в) прийом темпу;
- г) крапка сприйняття: основна, під час руху, завершальна.

Тема 24. Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю.

Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю:

- а) прийом накладення;
- б) подвійне прискорення чи зниження темпу виконання;
- в) від особистого до загального, від загального до особистого.

Тема 25. Автономні прийоми побудови просторової композиції.

Прийом «стоп – кадру».

Прийом поліфонії.

Герой один, а його думи, почуття розкривають багато виконавців.

Дія про те, що пройшло (перехід за допомогою однієї деталі).

Узагальнення всієї основної думки за допомогою одного предмета.

Поняття: «Композиційний фрагмент», «Композиційна деталь», «Композиційний елемент».

РОЗДІЛ 7.

ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ОБРАЗ

Тема 26. Основні компоненти образного рішення змісту танцю.

Пластична та ритмична форма танцю, лейтмотив, просторове рішення, декоративно-художнє.

Тема 27. Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.

Образно-асоціативний підхід, емоційно-психологічний, соціально-інформаційний.

Тема 28. Композиція образного хореографічного тексту.

Хореографічний образ, (тотожний образу драматичному), як конкретний характер людини, що проявляється через його відношення до оточуючої дійсності. Взаємозв'язок хореографічного образу з музичним твором. Залежність вирішення образу від сюжету та ідеї танцювального номеру. Сильова єдність у вирішенні образу в хореографічному творі.

РОЗДІЛ 8.

ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ЕТЮД

Тема 29. Основні правила створення танцювального етюду.

Етюдна форма в хореографії: її мета та завдання. Визначення теми, ідеї та їх образного рішення. Підбір відповідного музичного матеріалу. Залежність просторового рішення, малюнку танцю, хореографічного тексту та темпо-ритму етюду від балетмейстерського задуму, музичного матеріалу, драматургії, жанру, культурної або національної притаманності, стильових особливостей.

Тема 30. Постановка танцювального етюду.

Створення розгорнутих танцювальних етюдів із урахуванням драматургії, взаємозв'язку хореографічного тексту, малюнку, музики. Основні правила роботи з виконавцями у процесі постановочної роботи.

2 курс 3 семестр

РОЗДІЛ 9.

РОЗРОБКА ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

Тема 31. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.

Побудова хореографічного твору на основі: якоїсь відомої події, взятої з життя (балет «Тетяна» А.Крейна, лібрето В.Месхетелі); літературного твору, п'єси («Ромео і Джульєтта» С. Прокоф'єва, лібрето А.Піотровського і С.Радлова); історичного факту («Полум'я Парижа» Б.Астаф'єва, лібрето В. Дмитрієва та Н.Волкова); білини, казки («Коник-Горбоконики» Р. Щедрина, лібрето В.Вайнонена, П.Малаяревського) тощо.

Побудова хореографічного твору на основі певної теми, ідеї, які турбують балетмейстера: глибоке вивчення історичного, етнографічного і художнього матеріалу (літературного, документального та ін); характеристика епохи, яка освітлена в драматургічному матеріалі, її соціально-політичний аспект; визначення зв'язків з сучасністю; обґрунтування вибору драматургічного матеріалу.

Тема 32. Робота з музичним матеріалом.

Обробка музичного матеріалу шляхом варіювання та компіляції (при необхідності). Аналіз музичного твору. Драматургічна розробка музичного матеріалу.

Тема 33. Програма хореографічного твору. Лібрето.

Програма, як поетапний шлях створення хореографічного номеру. Програми балетних вистав минулого століття. Лібрето, як короткий зміст хореографічного твору. Зразки балетних лібрето.

Тема 34. Композиційний план.

Композиційний план. Його складові частини: а) визначення теми, ідеї, жанру, форми; б) час дії, місце дії; в) дійові особи та виконавці; г) костюми та реквізит; д) короткий зміст танцю та його драматургія; е) характеристика музичного матеріалу та його аналіз; є) світове оформлення танцю (партитура освітлення).

Написання композиційного плану до майбутнього номеру.

РОЗДІЛ 10.

КОМПОЗИЦІЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТЕКСТУ В CONTEMPORARY DANCE (ПРИЙОМИ НАПИСАННЯ)

Тема 35. Обертівні написи.

Принципи візуалізації написання форм у просторі окремими частинами тіла при виконанні обертів (точка сприйняття). Оберти, що мають більш однієї кінцівки. Переміщення точки напису. Оберти з лініями. Універсальне письмо. Дуга та вісь.

Тема 36. U-образні та O-образні рухи.

Внутрішній мотивований рух. U-образні рухи окремими частинами у просторі. Операції з трансформації U-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусиль. U- підходи. U- лінії. O-образні рухи окремими частинами у просторі. Операції з трансформації O-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусиль.

РОЗДІЛ 11.

ОСНОВИ ПОСТАНОВЧОЇ ТА РЕПЕТИЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 37. Створення хореографічного номера, основою якого є танцювальні малюнки.

Визначення теми, ідеї номеру. Підбір образних малюнків, лейтмотивного руху для пересування виконавців, художніх прийомів просторової композиції. Створення танцю, основою якого є розвиток хореографічного малюнку.

Тема 38. Постановочна робота.

Знайомство виконавців з музикою та змістом танцю, характеристикою епохи, в якій відбувається дія номеру. Розучування з виконавцями окремих рухів та комбінацій. Постановка окремих частин та всього танцю в цілому.

Тема 39. Репетиційна робота.

Перевірка окремих партій, частин та всього танцю, відповідно часовим вимогам та драматургічного розвитку. Відпрацьовування охайності виконання рухів. Репетиційна робота над образами та манерою виконання.

2 курс 4 семестр

РОЗДІЛ 12.

КОМПОЗИЦІЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТЕКСТУ В CONTEMPORARY DANCE (РЕОРГАНІЗАЦІЯ ПРОСТОРУ , ЧАСУ, ЗУСИЛЬ)

Тема 40. Просторова переорієнтація.

Кімнатна орієнтація – визначення простору. Переорієнтація простору кімнати. Переорієнтація підлоги. Віднесення простору кімнати до позначеної лінії або точки.

Тема 41. Просторове відновлення.

Послідовне просторове відновлення. Зворотний тимчасовий порядок. Фрагментація.

Тема 42. Компресії.

Просторова компресія. Часова компресія. Малювати пензелем або чистити підлогу. Зворотня компресія.

Тема 43. Ізометрії.

Ізометричний рух на площині та у тривимірному просторі: осьова симетрія (відбиття), дзеркальна симетрія (відбиття) щодо площини, паралельний перенос, обертання дзеркальне обертання. Застосування різної ваги. Наповнення рухів чуттєвістю та контрастом зусиль.

РОЗДІЛ 13.

МАЛІ ФОРМИ ТА ХОРЕОГРАФІЧНІ МІНІАТЮРИ В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 44. Специфіка створення та виконання танців малих форм.

Танець на одного виконавця, його характерні риси, принципи побудови та виконання. Сольні танці чоловічі та жіночі. Танець для двох виконавців. Варіанти дуетного танцю. Прийоми ведення мелодії. Танці для трьох солістів. Чотири варіанти створення. Танці для чотирьох виконавців. Варіанти побудови. Використання закону контрасту. Різноманітність завдань постановника та виконавців.

Тема 45. Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії.

Історія походження. Хореографічні мініатюри кінця 19 -початку 20 ст. Сюжетні та безсюжетні форми.

Тема 46. Створення та постановка танців малих форм.

Складання композиційного плану. Аналіз музичного матеріалу. Робота над образами: пошук хореографічної лексики та інших виразних засобів танцю. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю. Робота з виконавцями.

3 курс 5 семестр

РОЗДІЛ 14.

ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Тема 47. Специфіка хореографії для дітей.

Історичний аспект формування дитячих самодіяльних хореографічних колективів. Основні вимоги до танців в дитячому колективі: ідейність, художність, доступність. Ідея, тема та зміст дитячого танцю, що мають виховне значення.

Врахування фізичних та психологічних можливостей дітей – виконавців. Гра як невід’ємна частина хореографічного номеру. Композиційна побудова танцю. Актуальність образної та сюжетної основи дитячого танцю.

Тема 48. Робота над образом у танцях для дітей.

Відповідальність хореографічного образу характерним рисам характеру дітей (окремих вікових категорій), дій, вчинків, взаємовідношень. Костюм виконавців.

Тема 49. Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.

Відповідність характеру образу пластичному, просторовому та ритмічному рішенню танця. Лейтмотивні рухи – образні рухи. Використання танцювальних рухів та елементів у танці відповідно до вікових категорій дітей.

РОЗДІЛ 15.

ПОСТАНОВКА ТАНЦЮВАЛЬНИХ НОМЕРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ

Тема 50. Розробка композиційного плану.

Назва танцювального номеру. Значимість та цінність ідейного задуму. Визначення загальної теми. Певна форма відображення змісту танцю. Час та місце дії від більш широкого поняття до більш вузького. Характеристика дійових осіб. Створення дії танцю. Зміст танцю за законами драматургії. Опис композиції. Аналіз музичного матеріалу (темп, ритм, тональність, характер звучання, довжина епізодів). Ескізи костюмів. Малюнок реквізиту, декорацій. Схеми важливих моментів танцю.

Тема 51. Постановка танцювальних номерів для дітей.

Знайомство виконавців з ідейно-художнім завданням, змістом, музичним матеріалом, характеристикою дійових осіб. Знаходження необхідних виразних засобів. Розучування окремих рухів та комбінацій. Аналіз, виправлення помилок. Робота над манерою виконання та характером образів. Репетиційна робота та доведення хореографічного номеру до контрольного показу.

3 курс 6 семестр

РОЗДІЛ 16.

КОМПОЗИЦІЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТЕКСТУ В CONTEMPORARY DANCE (АД'ЕКТИВНА МОДИФІКАЦІЯ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ)

Тема 52. Морфологічна ад'єктивація танцювальної лексики.

Передбачає зміни у структурі самого основного руху, які проявляються в тому, що модифікований рух набуває ознак основного руху. Тобто початок і кінець руху залишаються а його середина модифікується, змінюється, надаючи нових ознак основному руху.

РОЗДІЛ 17.

СЮЖЕТНИЙ ТАНЕЦЬ

Тема 53. Характерні особливості сюжетного танцю.

Сюжет в літературі. Види сюжетів. Сюжет в хореографічному творі. Історія зародження та розвиток сюжетного танцю. Відображення конкретних явищ навколишнього життя і природи. Тематика народних та сучасних сюжетних танців. Хореографія сюжетних танців. Мелодії сюжетних танців.

Тема 54. Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії.

Сюжетний танець – дійовий танець. Образ у сюжетному танці. Композиція танцю та розвиток сюжетної лінії. Розвиток драматургії у сюжетному танці. Несподіваний балетмейстерський хід. Мистецтво пантоміми у сюжетному танці. Створення лексики. Декоративно-художнє рішення. Косюми дійових осіб.

Тема 55. Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.

Вибір, аналіз драматургічного матеріалу. Значимість та цінність ідейного задуму. Визначення загальної теми. Певна форма відображення змісту танцю. Час та місце дії від більш широкого поняття до більш вузького. Підбір музичного матеріалу. Характеристика дійових осіб. Створення дії танцю. Зміст танцю за законами драматургії. Опис композиції. Аналіз музичного матеріалу (темп, ритм, тональність, характер звучання, довжина епізодів). Ескізи костюмів. Малюнок реквізиту, декорацій. Схеми важливих моментів танцю.

Знайомство виконавців з ідейно-художнім завданням, змістом, музичним матеріалом, характеристикою дійових осіб. Знаходження необхідних виразних засобів. Розучування

окремих рухів та комбінацій. Аналіз, виправлення помилок. Робота над манерою виконання та характером образів. Репетиційна робота та доведення хореографічного номеру до контрольного показу.

РОЗДІЛ 18.

РОБОТА БАЛЕТМЕЙСТЕРА З ХУДОЖНИКОМ

Тема 56. Робота балетмейстера з художником при підготовці балетного спектаклю, концертного номеру, концертної програми.

Робота художника над балетним спектаклем: декораційне оформлення; ескізи костюмів; світова партитура. Робота над концертним номером, концертною програмою: ескізи костюмів; світова партитура; інколи – деталі оформлення, бутафорія, реквізит. Близькість ідейно-художньої позиції, стилю, манери хореографа і художника. Знайомство з музичним матеріалом. Паралельна праця художника та балетмейстера по вивченню епохи, літературних, іконографічних джерел. Творчий задум і можливості сцени. Умовність роботи й відповідальність за реалістичний напрям.

Тема 57. Аналіз прийомів, застосованих художниками при сценічному оформленні хореографічних творів.

Відеоперегляд сучасних балетів та аналіз роботи художників: сценічне оформлення, костюмів, світла та ін.

4 курс 7 семестр

РОЗДІЛ 19.

ХОРЕОГРАФІЧНА СТИЛІЗАЦІЯ

Тема 58. Народна хореографічна спадщина та сучасність.

Поняття «культурних традицій» та «національного фольклору» у широкому сенсі. Форми існування фольклорних традицій (вірування, міфологія, обряди, ремесла, усна словесна і музична народна творчість). Значення фольклорного матеріалу при створенні хореографічних творів в контексті етнічної культури. Форми збереження та розвитку народних хореографічних традицій: етнографічні колективи, фольклорні колективи, колективи народно – сценічного танцю, колективи, що стилізують фольклор. Значення танцювального фольклору в роботі балетмейстера.

Тема 59. Стилiзацiя народного i сучасного видiв хореографiчного мистецтва, як засiб культурної iдентифiкацiї сучасної української хореографiї.

Вiдповiднiсть конкретних стилiв та художнiх напрямiв визначеного етапу фольклорнiй основi. Етнiчна образнiсть музики, лексики, танцювальних малюнкiв, як унiверсальний ланцюг, що зв'язує iсторичне минуле з сучаснiстю. Образ сучасника в стилiзованих танцях.

Тема 60. Специфiка композицiї рухiв, елементiв українського народного танцю з сучасним.

Взаємодiя фольклорної лексики та сучасної. Традицiйна та нетрадицiйна танцювальна лексика. Переосмислення балетмейстером малюнкiв, танцювальних рухiв та їх обробка з урахуванням сценiчного простору. Драматургiя традицiйних малюнкiв. Спiввiдношення складових композицiї вiдносно сучасностi теми та iдеї танцю.

Тема 61. Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь-яким напрямом сучасної хореографії.

Вивчення джерел і матеріалів, відображених в танці. Розробка композиційного плану. Визначення загальної теми, ідеї. Певна форма відображення змісту танцю. Час та місце дії від більш широкого поняття до більш вузького. Характеристика дійових осіб. Створення дії танцю. Зміст танцю за законами драматургії. Опис композиції. Аналіз музичного матеріалу (темп, ритм, тональність, характер звучання, довжина епізодів). Ескізи костюмів. Малюнок реквізиту, декорацій. Схеми важливих моментів танцю.

Знайомство виконавців з ідейно-художнім завданням, змістом, музичним матеріалом, характеристикою дійових осіб. Знаходження необхідних виразних засобів. Розучування окремих рухів та комбінацій. Аналіз, виправлення помилок. Робота над манерою виконання та характером образів. Репетиційна робота та доведення хореографічного номеру до контрольного показу.

4 курс 8 семестр

РОЗДІЛ 20.

ПОСТАНОВКА ТАНЦІВ НА ОСНОВІ СИНТЕЗУ МИСТЕЦТВА

Тема 62. Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного .

Поняття «синтез» та «синтез видів мистецтва».

Танець і сучасне ціркове мистецтво. Танець і пластичне мистецтво. Танець і мода. Танець та Опера. Танець і перформанс.

Синтез напрямів хореографічного мистецтва, що утворили якісно нові художні стилі в танці contemporary: класичний, традиційний (народний), афро-джазовий, письменний, віртуальний, урбаністичний, еротичний або оголений, мінімалістичний, танець заради танцю, азіатський, африканський.

Тема 63. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному номері.

Глибоке вивчення історичного, етнографічного і художнього матеріалу (літературного, документального та ін); характеристика епохи, яка освітлена в драматургічному матеріалі, її соціально-політичний аспект; визначення зв'язків з сучасністю; обґрунтування вибору матеріалу-основи танцю.

Тема 64. Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.

Розробка композиційно-постановочного плану: обґрунтування вибору теми, зокрема визначення основної проблеми, яка турбує балетмейстера, як художника, в чому її актуальність; наскільки яскраві і життєво-правдиві образи через які вона розкривається; наскільки правдиво та виразно зображається середовище, в якому проходить дія; в чому виховне значення майбутнього твору, його відповідність запитам глядача; формулювання ідеї твору; визначення конфлікту та його основних елементів; розробка драматургії твору тощо.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 курс 1 семестр										
Розділ 1. Введення в предмет «Мистецтво балетмейстера»										
Тема 1. Мета та завдання курсу «Мистецтво балетмейстера»	0,75	0,25			0,5	0,5				0,5
Тема 2. Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.	0,75	0,25			0,5	1				1
Тема 3. Балетмейстерська школа ХДАК.	1,5	0,5			1	1,5				1,5
Разом за розділом 1	3	1			2	3				3
Розділ 2. Мистецтво танцю										
Тема 4. Зародження мистецтва танцю та соціально-історичні аспекти його розвитку.	2,5	0,5			2	5	0,5			4,5
Тема 5. Національні особливості розвитку танцю.	2,5	0,5			2	5	0,5			4,5
Тема 6. Танець як один із видів мистецтва. Його види, форми, жанри та виразні засоби.	4	2			2	5	0,5			4,5
Разом за розділом 2	9	3			6	16,5	1,5			15
Розділ 3. Музика в хореографії										
Тема 7. Значення музики в народженні хореографічного твору.	1,5	0,5			1	4,25	0,25			4
Тема 8. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.	3	1			2	5,25	0,25			5
Тема 9. Робота балетмейстера з фонограмою акомпаніатором, композитором.	2	1			1	3,25	0,25			3
Тема 10. Аналіз музичного твору.	2,5	0,5			2	3,25	0,25			3
Разом за розділом 3	9	3			6	16	1			15
Розділ 4. Драматургічні та композиційні основи хореографічного твору										
Тема 11. Тема, ідея та образ у хореографічному творі.	2	1			1	1,75	0,25			1,5
Тема 12. Драматургія хореографічного твору.	2	1			1	1,75	0,25			1,5
Тема 13. Загальні поняття хореографічної композиції.	2	1			1	1,75	0,25			1,5
Тема 14. Хореографічна лексика і хореографічний текст.	2	1			1	1,75	0,25			1,5

Тема 15. Основні параметри аналізу танцювальних рухів.	1	0,5			0,5	1,75	0,25			1,5
Тема 16. Малюнок танцю та його різновиди.	1	0,5			0,5	1,75	0,25			1,5
Разом за розділом 4	10	5			5	10,5	1,5			9
Розділ 5. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (лінія – лінія –крапка)										
Тема 17. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance, як метод еволюційного розвитку сучасної танцювальної мови	3	2			0,5	2,5		1		1,5
Тема 18. Компоненти виразності танцювальних рухів.	2	1,5	2		0,5	2,5		1		1,5
Тема 19. Візуалізація ліній у кінесферичному просторі.	4,5		5		1	6		4		2
Тема 20. Операційний комплекс.	4,5		5		1	6		4		2
Тема 21. Підходи до візуалізації ліній та операційного комплексу.	4,5		4		1	6		4		2
Тема 22. Створення танцювальної комбінації.	2		4		4	3		2		1
Разом за розділом 5	29	2	20		7	26		16		10
Разом за 1 семестр	60	14	20		26	72	4	16		52
1 курс 2 семестр										
Розділ 6. Прийоми побудови просторової композиції										
Тема 23. Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків	8	1	3		4	9	1	2		6
Тема 24. Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю	8	1	3		4	7,5	0,5	1		6
Тема 25. Автономні прийоми побудови просторової композиції.	8	1	3		4	7,5	0,5	1		6
Разом за розділом 6	24	3	9		12	18	2	4		12
Розділ 7. Хореографічний образ										
Тема 26. Основні компоненти образного рішення змісту танцю.	7	1	3		3	5	1			4
Тема 27. Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.	7	1	3		3	5	1			4
Тема 28. Композиція образного хореографічного тексту.	8,25	1	3	1,25	3	18		6		12
Разом за розділом 7	25,25	3	9	1,25	12	38	2	6		20
Розділ 8. Танцювальний етюд										
Тема 29. Основні правила створення танцювального етюду.	9	2	4		3	5		1		4
Тема 30. Постановка	17		4	3	10	21		5		16

танцювального етюду.										
Разом за розділом 8	26	2	8	3	13	26		6		20
Разом за 2 семестр	75,25	8	26	4,25	37	72	4	16		52
2 курс 3 семестр										
Розділ 9. Розробка хореографічного твору										
Тема 31. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.	5,5	1	1	0,5	3	7,5	0,5	1		6
Тема 32. Робота з музичним матеріалом.	5,5	1	1	0,5	3	8,25	0,25	2		6
Тема 33. Програма хореографічного твору. Лібрето.	5,5	1	1	0,5	3	3,5	0,5	1		2
Тема 34. Композиційний план.	5,5	1	1	0,5	3	6,25	0,25	2		4
Разом за розділом 9	24	4	4	2	12	19,5	1,5	6		12
Розділ 10. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (прийоми написання)										
Тема 35. Оберткові написи.	9,5		5	0,5	4	12		6		6
Тема 36. U-образні та O-образні рухи.	9,5		5	0,5	4	12		6		6
Разом за розділом 10	19		10	1	8	24		12		12
Розділ 11. Основи постановчої та репетиційної роботи										
Тема 37. Створення хореографічного номера, основою якого є танцювальні малюнки.	12,25	2		1,25	9	14,5	0,5	2		12
Тема 38. Постановочна робота.	11	1	6		4	7		2		5
Тема 39. Репетиційна робота.	11	1	6		4	7		2		5
Разом за розділом 11	34,25	4	12	1,25	17	28,5	0,5	6		22
Разом за 3 семестр	75,25	8	26	4,25	37	72	2	24		46
2 курс 4 семестр										
Розділ 12. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (реорганізація простору , часу, зусиль)										
Тема 40. Просторова переорієнтація.	8,5		4	0,5	4	9		3		6
Тема 41. Просторове відновлення.	8,5		4	0,5	4	9		3		6
Тема 42. Компресії.	8,5		4	0,5	4	9		3		6
Тема 43. Ізометрії.	8,5		4	0,5	4	9		3		6
Разом за розділом 12	34		16	2	16	36		12		24
Розділ 13. Малі форми та хореографічні мініатюри в сучасній хореографії										
Тема 44. Специфіка створення та виконання танців малих форм.	8	2	2		4	6	1	1		4
Тема 45. Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії.	8	2	2		4	6	1	1		4
Тема 46. Створення та постановка танців малих форм.	25,25	2	8	2,25	13	30		10		20
Разом за розділом 13	41,25	6	12	2,25	21	38	2	12		24
Разом за 4 семестр	75,25	6	28	4,25	37	72	2	24		46
3 курс 5 семестр										

Розділ 14. Хореографічні твори для дітей										
Тема 47. Специфіка хореографії для дітей.	6	2	2		2	6	0,5	3,5		2
Тема 48. Робота над образом у танцях для дітей.	19	2	6	1	10	14	0,5	3,5		10
Тема 49. Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.	19	2	6	1	10	16	1	5		10
Разом за розділом 14	44	6	14	2	22	35	1	12		22
Розділ 15. Постановка танцювальних номерів для дітей										
Тема 50. Розробка композиційного плану.	5			1	4	10		4		6
Тема 51. Постановка танцювальних номерів для дітей.	26,25		14	1,25	11	26		8		18
Разом за розділом 15	29		14		15	36		12		24
Разом за 5 семестр	75,25	6	28	4,25	37	72	2	24		46
3 курс 6 семестр										
Розділ 16. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (ад'єктивна модифікація танцювальної лексики)										
Тема 52. Морфологічна ад'єктивація танцювальної лексики.	16		10	1	5	14		6		8
Разом за розділом 16	16		10	1	5	14		6		8
Розділ 17. Сюжетний танець										
Тема 53. Характерні особливості сюжетного танцю.	4,5	1	1	0,5	2	4	0,5	1,5		2
Тема 54. Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії.	8,5	1	1	0,5	6	8	0,5	1,5		6
Тема 55. Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.	31		16	1	14	29		15		14
Разом за розділом 17	45	2	18	2	26	45	1	18		26
Розділ 18. Робота балетмейстера з художником										
Тема 56. Робота балетмейстера з художником при підготовці балетного спектаклю, концертного номеру, концертної програми.	8,25	2		0,25	6	6,5	0,5			6
Тема 57. Аналіз прийомів, застосованих художниками при сценічному оформленні хореографічних творів.	9	2		1	6	6,5	0,5			6
Разом за розділом 18	17,25	4		1,25	12	13	1			12
Разом за 6 семестр	75,25	6	28	4,25	37	72	2	24		46
4 курс 7 семестр										
Розділ 19. Хореографічна стилізація										
Тема 58. Народна хореографічна спадщина та сучасність.	11	3			8		1			10
Тема 59. Стилiзація народного i сучасного видiв хореографiчного мистецтва, як засiб культурної	11	3			8		1			10

ідентифікації сучасної української хореографії.										
Тема 60. Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.	22		10	2	10			10		15
Тема 61. Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь-яким напрямом сучасної хореографії.	31,25		18	2,25	11			10		15
Разом за розділом 19	75,25	6	28	4,25	37	72	2	20		50
Разом за 7 семестр	75,25	6	28	4,25	37	72	2	20		50
4 курс 8 семестр										
Розділ 20. Постановка танців на основі синтезу мистецтва										
Тема 62. Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного .	11	2	8	1	10	22	2	4		16
Тема 63. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному номері.	3	2		1	12	16				16
Тема 64. Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.	15,25		14	1,25	10	34		18		16
Разом за розділом 20	29,25	4	22	3,25	32	72	2	22		48
Разом за 8 семестр	29,25	4	22	3,25	32	72	2	22		48
Усього годин	570	58	206	28,75	277,25	480	20	170		290

4. Практичні заняття

Особливістю дисципліни є поєднання теоретичного і практичного навчання студента-хореографа. На теоретичних заняттях розглядаються питання методології створення та постановки танцювального твору, проводиться аналіз елементів, які впливають на сприйняття глядачів та визначаються композиційні та змістовні складові танцю. Теоретичні заняття проводяться не тільки в формі лекцій, а й у формі перегляду відеофільмів, відвідувань вистав з подальшим обговоренням, на яких студенти повинні бути готові аргументовано й доказово відстоювати власну точку зору.

На практичних заняттях студенти набувають певні навички постановочної і репетиційної роботи, де основний акцент зроблено на застосуванні теоретичних знань на практиці. Поглиблене вивчення нових технічних прийомів та художньо-виразних засобів відбувається шляхом експерименту. Необхідність експерименту полягає у тому, щоб сприйняття кінестезичного смислу руху будувалося студентом у індивідуальній автономії. Така якісна індивідуалізація, важлива складова сучасності та естетики танцю contemporary, культивується впродовж всього навчання на індивідуальних заняттях з викладачем

дисципліни. В таких умовах студент тілесно та ментально готується до спеціалізації та реалізації свого професійного вибору. А отже він матиме найкращі шанси на наступному етапі навчання.

Слід зазначити, що протягом всього навчання викладач вирішує, як дозувати, варіювати, комбінувати різні підходи до створення хореографії, доцільно вибирає домінанти та чергує обов'язкові завдання з творчими (що включають власний пошук студента в межах запропонованої теми семестру: імпровізація, композиція). Таким чином, викладач оцінює студента, виходячи з критеріїв не тільки володіння лексичною базою танцю, але і здатності імпровізувати та створювати танець.

Плани практичних занять

1 курс 1 семестр

Практичне заняття № 1 (Д/В – 2 год.), З/В заняття № 1 (2 год.)

Тема: Композиція хореографічного тексту в contemporary dance, як метод еволюційного розвитку сучасної танцювальної мови. Компоненти виразності танцювальних рухів.

Мета вивчення: ознайомлення з сновними підходами до композиції хореографічного тексту та розширення знань щодо компонентів виразності танцювальних рухів.

Література: основна: 6, 7, 11, 25, 38, 39, 57, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На запропоновану танцювальну комбінацію розробити її інтерпретацію.

Завдання 2. Поєднати у логічне єдине ціле запропоновані викладачем танцювальні рухи.

Завдання для самостійної роботи: самостійне наповнення розробленої комбінації позиційними артикуляціями, та визначити зміни у формі рухів.

Практичне заняття № 2 – 8 (Д/В – 14 год.), З/В заняття № 2 - 7 (12 год.)

Тема: Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (лінія – лінія – крапка)

Мета вивчення: розвиток навиків роботи з танцювальними формами у просторі.

Література: основна: 7, 11, 38, 39, 57, 62, 70, допоміжна: 57,62.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробити танцювальні комбінації з демонстрацією просторових прийомів:

- matching, bridging;
- extrusion, folding;
- collapsing points, dropping points;

Завдання 2. Використання ізольованого або комплексного операційного комплексу при композиції хореографічного тексту.

Завдання для самостійної роботи: При самостійній розробці танцювальних комбінацій продемонструвати володіння наступними вимогами:

- використання зусиль: відштовхуватись, ковзати, brosser (чистити підлогу), розкривати, випрямляти, підіймати, обертатися, пом'якшувати удар;
- усвідомлення та початковий контроль позиції en dehors та parallèle;
- усвідомлення ваги тіла;
- усвідомлення вертикальності у рівновазі та дисбалансі;
- рівновага на стопі, опорна нога пряма або зігнута;
- рівновага на півпальцях, прямі ноги;
- контрольоване перенесення ваги з ноги на ногу в процесі хо-діння, бігу, тріплетів;
- опора на підлогу різними частинами тіла;

- опускання, падіння, рулада на підлогу, розмах, стрибок, стійка на одній нозі, стійка з переходом на підлогу та до бігу;
- працювати з часом: контрасти швидкості виконання, акценти, паузи.

Практичне заняття № 9-10 (Д/В – 4 год., З/В № 8 – 2 год.)

Тема: Створення танцювальної комбінації.

Мета вивчення: закріплення професійних навиків драматургічного розвитку основних танцювальних рухів та їх поєднання з позиційними артикуляціями у кінесферічному просторі.

Література: основна: 7, 11, 38, 39, 57, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Виявлення структури музичної композиції.

Завдання 2. Варіаційний розвиток танцювальної фрази за рахунок змін у просторі (ракурс, рівень, просування), часі і ритму (акценти, швидкість, пауза, стратегії слухання та ін.), енергії, імпульсу, динаміки.

Завдання для самостійної роботи: структурування хореографії.

1 курс 2 семестр

Практичне заняття № 11-14 (Д/В – 9 год., З/В № 9-10 – 4 год.)

Тема: Прийоми побудови просторової композиції.

Мета вивчення: опанування практичним досвідом використання художніх прийомів побудови просторової композиції для розкриття змісту танцю та продовження його сприйняття.

Література: основна: 1, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 29; допоміжна: 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийомів:

- дрібнення, ускладнення, нарощування;
- контрасту;
- темпу;
- крапка сприйняття: основна, під час руху, завершальна.

Завдання 2. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийомів:

- накладення;
- подвійного прискорення чи зниження темпу виконання;
- від особистого до загального, від загального до особистого.

Завдання для самостійної роботи: Варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Структурування хореографії за законами драматургії.

Практичне заняття № 14 – 18 (Д/В – 9 год.), З/В заняття № 11 - 12 (4 год.)

Тема: Основні компоненти та підходи до образного рішення танцю.

Мета вивчення: опанування навиками створення образного хореографічного тексту.

Література: основна: 6, 7, 8, 10, 11, 12, 28, 30.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробити варіанти поз, ракурсів, жестів та побутових рухів, які характеризують обраний образ.

Завдання 2. Розробити танцювальні фрагменти, що характеризують обраний образ засобами пластичних форм рухів та прийомів (matching, bridging, extrusion, folding, collapsing points, dropping points).

Завдання 3. Визначити лейтмотивні рухи або просторові малюнки.

Завдання 4. Рішення хореографічного образу за рахунок ритмічної форми танцювального фрагменту.

Завдання для самостійної роботи: Варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Структурування хореографії за законами драматургії.

Практичне заняття № 19 – 22 (Д/В – 8 год.), З/В заняття № 13 - 15 (6 год.)

Тема: Створення та постановка танцювального етюду.

Мета вивчення: опанування навиками балетмейстерської майстерності .

Література: основна: 4, 7, 13, 17; допоміжна: 57, 62.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розроблення теми, ідеї та образного рішення хореографічного етюду.

Завдання 2. Визначитись з музичним матеріалом та зробити його аналіз.

Завдання 3. Просторове структурування створеного образного хореографічного тексту за законами драматургії у розгорнутий танцювальний етюд.

Завдання для самостійної роботи: Постановка розгорнутого танцювального етюду.

2 курс 3 семестр

Практичне заняття № 23 – 24 (Д/В – 4 год.), З/В заняття № 14 - 16 (6 год.)

Тема: Розробка хореографічного твору.

Мета вивчення: опанування навиків досконалої самопідготовки до розробки хореографічного твору.

Література: основна: 2, 8, 10; допоміжна: 39, 50, 56, 58.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування вибору драматургічного матеріалу.

Завдання 2. Аналіз музичного твору. Драматургічна розробка музичного матеріалу.

Завдання 3. Розробка програми хореографічного номеру. Складання лібретто.

Завдання для самостійної роботи: проведення аналізу музичного матеріалу та його обробка шляхом варіювання та компіляції (при необхідності); складання композиційного плану.

Практичне заняття № 25 – 29 (Д/В – 10 год.), З/В заняття № 17 - 22 (12 год.)

Тема: створення хореографічного номера в основі якого є просторові та танцювальні малюнки.

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту в contemporary dance за рахунок прийомів написання.

Література: допоміжна: 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням принципів візуалізації пластичних форм у просторі окремими частинами тіла при виконанні обертів, дуг.

Завдання 2. Робота над опануванням операційного комплексу з трансформації U-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусилля.

Завдання 3. Робота над опануванням операційного комплексу з трансформації O-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусилля.

Завдання для самостійної роботи: відпрацювати танцювальні комбінації, рухи і проробити ритмічний малюнок, манеру та характер виконання.

Практичне заняття № 30 – 35 (Д/В – 12 год.), З/В заняття № 23 - 25 (6 год.)

Тема: Основи постановочної та репетиційної роботи

Мета вивчення: : поглиблене вивчення принципів створення хореографічного номеру, основою якого є танцювальні малюнки.

Література: основна: 13, 14, 15 16, 20; допоміжна: 50

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Підбір образних малюнків, лейтмотивного руху для пересування виконавців, художніх прийомів просторової композиції.

Завдання 2. Аналіз музичного твору. Обґрунтування балетмейстерських рішень у композиційному та постановочному планах.

Завдання 3. Створення танцю, основою якого є розвиток хореографічного малюнку.

Завдання для самостійної роботи: визначення теми, ідеї номеру; розробка композиційного та постановочного планів хореографічного номеру; розучування з виконавцями окремих рухів та комбінацій; постановка окремих частин та всього танцю в цілому.

2 курс 4 семестр

Практичне заняття № 36 – 43 (Д/В – 16 год.), 3/В заняття № 26 - 31 (12 год.)

Тема: Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (реорганізація простору , часу, зусиль).

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту використовуючи прийоми просторової переорієнтації, просторового відновлення, компресії, ізометрії.

Література: основна: 13, 14, 15 16, 20; допоміжна: 50

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням принципів визначення простору та створення в ньому форм рухів.

Завдання 2. Робота над опануванням навиків створення танцювальних рухів послідовно відновлюючи простір; виконання цих рухів у зворотньому порядку, їх фрагментація.

Завдання 3. Опанування навиками створення рухів з використанням прийомів просторової та часової компресії.

Завдання 4. Опанування навиками створення танцювальних рухів з використанням прийомів осьової симетрії (відбиття), дзеркальної симетрії (відбиття) щодо площини, паралельного переносу, обертання дзеркального обертання.

Завдання для самостійної роботи: варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів з застосуванням різної ваги та наповненням рухів чуттєвістю, контрастом зусиль.

Практичне заняття № 44 – 49 (Д/В – 12 год.), 3/В заняття № 32 - 37 (12 год.)

Тема: Малі форми та хореографічні мініатюри в сучасній хореографії.

Мета вивчення: опанування навиками створення та постановки танців малих форм.

Література: основна: 4, 6, 7, 12, 13, 16, 28; допоміжна: 45, 57, 64, 69.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначення та обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Узгодження композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем.

Завдання 3. Робота над образами: пошук хореографічної лексики та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів, ритмічного малюнку, характеру виконання та манери з виконавцями хореографічного номеру.

3 курс 5 семестр

Практичне заняття № 50 – 56 (Д/В – 14 год.), 3/В заняття № 38 - 42 (12 год.)

Тема: Хореографічні твори для дітей.

Мета вивчення: опанування навиками створення та постановки танців для дітей.

Література: основна: 4, 7, 10, 13, 16.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням навиків створення хореографічного образу який має характерні риси характеру дітей (окремих вікових категорій), дій, вчинків, взаємовідношень.

Завдання 2. Опанування досвідом пошуку відповідних образному змісту пластичного, просторового та ритмічного рішення танцювальних рухів.

Завдання 3. Робота над створенням хореографічного тексту.

Завдання для самостійної роботи: створення танцювальних комбінацій відповідно до вікових категорій дітей.

Практичне заняття № 57 – 63 (Д/В – 14 год.), 3/В заняття № 43 - 48 (12 год.)

Тема: Постановка танцювальних номерів для дітей.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду щодо створення та постановки танців для дітей.

Література: основна: 4, 7, 10, 13, 16.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначення та обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Узгодження композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем.

Завдання 3. Робота над образами: пошук хореографічної лексики та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів, ритмічного малюнку, характеру виконання та манери з виконавцями хореографічного номеру.

3 курс 6 семестр

Практичне заняття № 64 – 68 (Д/В – 10 год.), 3/В заняття № 49 - 51 (6 год.)

Тема: Композиція хореографічного тексту в contemporary dance (ад'єктивна модифікація танцювальної лексики).

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту використовуючи прийом морфологічної ад'єктивної танцювальної лексики.

Література: допоміжна: 70

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням принципів морфологічної ад'єктивної танцювальної лексики.

Завдання для самостійної роботи: варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів з застосуванням різної ваги та наповнення рухів чуттєвістю, контрастом зусиль.

Практичне заняття № 69 – 77 (Д/В – 18 год.), 3/В заняття № 52 - 60 (18 год.)

Тема: Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду розкриття сюжетної лінії в сучасній хореографії.

Література: основна: 4, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 17, 28; допоміжна: 50, 57, 69.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Розробка драматургії та композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем; розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 3 Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 5. Обґрунтування декоративно-художнього рішення танцю та костюмів дійових осіб.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; підбір та аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів, ритмічного малюноку, характеру виконання та манери з виконавцями хореографічного номеру.

4 курс 7 семестр

Практичне заняття № 78 – 82 (Д/В – 10 год.), 3/В заняття № 61 - 65 (10 год.)

Тема: Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Література: основна: 4, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 17, 28; допоміжна: 50, 57, 69.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над пошуком можливих варіацій поєднання конкретних стилів сучасного танцю з фольклорною основою українського танцю.

Завдання 2. Розробка традиційної та нетрадиційної танцювальної лексики з використанням прийому морфологічної ад'єктивізації.

Завдання 3. Робота над образами сучасника в стилізованих танцях: складання характеристики, пошук відповідної хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Робота над переосмисленням етнографічних українських малюнків та їх використання у просторових формах руху.

Завдання 5. Робота над трансформацією драматургії розвитку традиційних малюнків українського танцю відповідно до музикальної структури сучасної української музики.

Завдання для самостійної роботи: варіаційний розвиток створених танцювальних комбінацій з застосуванням різної ваги та наповнення рухів чуттєвістю, контрастом зусиль.

Практичне заняття № 83 – 91 (Д/В – 18 год.), 3/В заняття № 66 - 74 (18 год.)

Тема: Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь-яким напрямом сучасної хореографії.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду трансформації структури виразних засобів українського народного танцю або наповнення їх елементами сучасної хореографії.

Література: основна: 1, 23, 25; допоміжна: 40, 47, 49, 51, 52, 55, 61, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Розробка драматургії та композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем; розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 3 Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 5. Обґрунтування декоративно-художнього рішення танцю та костюмів дійових осіб.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; підбір та аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; репетиційна робота з виконавцями.

4 курс 8 семестр

Практичне заняття № 92 – 95 (Д/В – 8 год.), З/В заняття № 75 - 76 (4 год.)

Тема: Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду синтезування різних напрямів хореографічного мистецтва з якісно новими художніми стилями мистецтва contemporary.

Література: основна: 4, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 17, 28; допоміжна: 50, 57, 69.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над пошуком можливих варіацій використання рухів танців класичного, народного, модерну, джазу або хіп-хоп у стилістиці урбаністичного, мінімалістичного, віртуального, концептуального тощо, мистецтва..

Завдання 2. Розробка традиційної та нетрадиційної танцювальної лексики з використанням прийому морфологічної ад'єктивізації.

Завдання 3. Робота над створенням хореографічного тексту; усвідомленому аналізу ваги тіла, його енергії та зусиль під час роботи у просторі та часі.

Завдання для самостійної роботи: варіаційний розвиток створених танцювальних комбінацій з кінестезичним усвідомленням якості виконання рухів.

Практичне заняття № 96 – 103 (Д/В – 14 год.), З/В заняття № 77 - 85(18 год.)

Тема: Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь-яким напрямом сучасної хореографії.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду трансформації структури виразних засобів українського народного танцю або наповнення їх елементами сучасної хореографії.

Література: основна: 1, 23, 25; допоміжна: 40, 47, 49, 51, 52, 55, 61, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Розробка драматургії та композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем; розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 3. Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 5. Обґрунтування декоративно-художнього рішення танцю та костюмів дійових осіб.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; підбір та аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; репетиційна робота з виконавцями.

5. Самостійна робота

Навчання балетмейстерському мистецтву відбувається через роботу з танцювальною

технікою, імпровізацією та композицією, а також через творчі процеси, що сприяють розвитку індивідуальної чутливості та креативності студента при створенні танців.

Практичне заняття — це експериментальна робота, яка ведеться з долученням критично-позитивного погляду ззовні. На певному етапі студенти дивляться на те, що зробили їх колеги з групи. Коментарі та позитивний критичний аналіз повинен перевірити якість та художню виразність роботи в зв'язку з запропонованими темами та завданнями педагога. Для досягнення якісного результату практичних завдань дисципліни, студенту бажано самостійно працювати над такими завданнями:

1. У співробітництві з концертмейстером виявляти структуру музичної композиції, перш ніж почати розробляти хореографічну композицію або танець.
2. Вести пошукову роботу, виходячи з якостей, властивих всім формам мистецтва:
 - життєвий порив, необхідність...
 - ритм...
 - оригінальність...-
 - відповідності...
3. При композиції хореографічного тексту шукати, урізноманітнювати, комбінувати, вигадувати рухи, виходячи з теми та чітко враховувати наступні елементи:
 - положення у просторі,
 - якість та інтенсивність руху,
 - дозування енергії,
 - розташування пауз та фразування,
 - структура та форма.
 - Задаватися питаннями:
 - як зробити рух в манері...?
 - як зробити рух у моїй власній манері?
 - чого я чекаю від музики, від звукового простору, від тиші, від декору, від аксесуару, від костюму?
 - що таке тиша (пауза)?
4. При роботі над створенням власного танцювального номеру задаватися питаннями:
 - що я вмію робити з того, що вже було зроблено?
 - що я можу висловити, чого ще ніхто не висловив?
5. Концентруватись на вирішенні поставлених завдань, розуміти себе і групу.
6. Аналізувати зауваження викладача, врахувати їх, виправляти допущені помилки.
7. Аналізувати власний танець, визначаючи відповідність хореографічного тексту, малюнків танцю хореографічному образу, темі та ідеї танцю.
8. Робити аналіз роботи своїх колег по групі.
9. Вносити корекцію до процесу свого навчання та корегувати себе самого.
10. Бути скромним та водночас амбіційним, спокійним, рішучим, витривалим.

При роботі над опануванням теоретичного матеріалу слід

- уважно аналізувати лекційний матеріал;
- вивчати рекомендованою літературу з історії та теорії балетмейстерського мистецтва;
- самостійно вивчати першоджерела, з послідувачим аналізом та висновками;
- слідкувати за виходом з друку нових робіт з питань хореографічного мистецтва;
- ознайомлюватись з відео матеріалами та проводити подальший аналіз;

- вивчати суміжні види мистецтва (літературу, музику, живопис, скульптуру тощо).

Плани самостійної роботи студентів

1 семестр

Тема 1: Мета та завдання курсу «Мистецтво балетмейстера» (0,5 год./ 0,5 год.)

Мета вивчення: знайомство з метою та завданнями предмету «Мистецтво балетмейстера».

Література: основна: 5, 6.

Завдання :

1. Проаналізувати мету курсу
2. Назвати та охарактеризувати складові частини курсу.

Тема 2: Балетмейстер і сфера його творчої діяльності (0,5 год./ 1 год.)

Мета вивчення: визначити сфери діяльності балетмейстера. Дати характеристику його роботи.

Література: основна: 4, 5, 23, 24; додаткова: 29, 30, 42, 48, 51, 57.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 3: Балетмейстерська школа ХДАК (1 год./ 1,5 год.)

Мета вивчення: ознайомити студентів з провідними хореографами, балетмейстерами факультету хореографічного мистецтва ХДАК, зокрема творчістю Б.М. Колногузенка, репертуаром театру народного танцю «Заповіт», ансамбля сучасного танцю «Естет» та ансамбля бального танцю ХДАК.

Література: основна: 17.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 4: Зародження мистецтва танцю та соціально-історичні аспекти його розвитку (2 год./ 4,5 год.)

Мета вивчення: формування теоретичних знань про джерела та розвиток танцю.

Література: основна: 26, додаткова: 36, 38, 48, 53, 55, 56, 60, 75, 61.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 5: Національні особливості розвитку танцю. (1 год./ 4,5 год.)

Мета вивчення: формування теоретичних знань з національних особливостей розвитку танцю.

Література: основна: 4, 13, 18; додаткова: 45, 50, 61.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 6: Танець як один із видів мистецтва. Його види, форми, жанри та виразні засоби (2 год./ 4,5 год.)

Мета вивчення: формування професійних знань майбутніх балетмейстерів.

Література: основна: 7, 15; додаткова: 45, 50, 61.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 7-11: Музика в хореографії (6 год./ 15 год.)

Мета вивчення: формування професійних знань та навиків роботи з музикальним матеріалом.

Література: основна: 6,23,24, додаткова: 31,45,57.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 12: Тема, ідея та образ у хореографічному творі. (1 год./ 1,5 год.)

Мета вивчення: формування знань та вмінь визначати головні компоненти хореографічного твору.

Література: основна: 4,5,6,10, 12; додаткова: 36,41, 42, 46, 47.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 13: Драматургія хореографічного твору. (1 год./ 1,5 год.)

Мета вивчення: формування знань та вмінь визначати та будувати драматургію хореографічного твору.

Література: основна: 4,5,6,10, 12;

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 14: Загальні поняття хореографічної композиції. (1 год./ 1,5 год.)

Мета вивчення: формування знань щодо композиційної основи хореографічного твору.

Література: основна: 11, 14, 23; додаткова: 40.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 15-17: Хореографічна лексика і хореографічний текст. Основні параметри аналізу танцювальних рухів. Малюнок танцю та його різновиди. (2 год./ 4,5 год.)

Мета вивчення: формування знань щодо композиційної основи хореографічного твору.

Література: основна: 4,5,6,11, 14, 23; додаткова: 31, 32, 39, 40, 72, 80, 81.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції

Тема 18: Композиція хореографічного тексту в contemporary dance, як метод еволюційного розвитку сучасної танцювальної мови. (0,5 год./ 1,5 год.)

Мета вивчення: формування знань про композицію хореографічного тексту в contemporary dance та основних підходів до роботи з нею.

Література: основна: 27; додаткова: 67, 69.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 19: Компоненти виразності танцювальних рухів. (0,5 год./ 1,5 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок визначення або виокремлення компонентів виразності танцювальних рухів.

Література: основна: 27; додаткова: 40, 69.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.

Тема 20-22: Візуалізація ліній у кінесферичному просторі. Операційний комплекс. Підходи до візуалізації ліній та операційного комплексу. (3 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance.

Література: основна: 27; додаткова: 40, 49, 69, 73, 79.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.
3. Конспект лекції.

Тема 23: Створення танцювальної комбінації.. (4 год./ 1 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance.

Література: основна: 27; додаткова: 40, 69, 73, 79.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

I курс 2 семестр

Тема 24: Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків. (4 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання прийомів побудови просторової композиції.

Література: основна: 11, 13, 14, ; додаткова: 34, 40.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 25: Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю (4 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання прийомів побудови просторової композиції.

Література: основна: 11, 13, 14; додаткова: 34, 40.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 26: Автономні прийоми побудови просторової композиції. (4 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання прийомів побудови просторової композиції.

Література: основна: 11, 13, 14, 23; додаткова: 34, 40, 49.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 27: Основні компоненти образного рішення змісту танцю. (3 год./ 4 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання пластичної, ритмічної форм танцю, розробки лейтмотиву, просторового та декоративно-художнього рішення змісту танцю.

Література: основна: 5, 6, 13; додаткова: 30, 34, 40.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 28: Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків. (3 год./ 4 год.)

Мета вивчення: формування навичок з використання образно-асоціативного, емоційно-психологічного або соціально-інформаційного підходів в процесі творення образного хореографічного тексту та малюнків.

Література: основна: 1, 3; додаткова: 31, 32, 39, 44, 49, 54, 62, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 29: Композиція образного хореографічного тексту. (3 год./ 12 год.)

Мета вивчення: формування навичок з композиції образного хореографічного тексту.

Література: основна: 1, 3; додаткова: 31, 32, 39, 44, 49, 54, 62, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 30: Основні правила створення танцювального етюд. (3 год./ 4 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо розробки концепції танцювального етюд

Література: основна: 1, 3, 6, 14; додаткова: 31, 32, 39, 44, 49, 54, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 31: Постановка танцювального етюд. (10 год./ 16 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо створення розгорнутих танцювальних етюдів із урахуванням драматургії, взаємозв'язку хореографічного тексту, малюнку, музики.

Література: основна: 1, 3, 6, 14; додаткова: 31, 32, 39, 44, 49, 54, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

2 курс 3 семестр

Тема 32: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі (3 год./ 6 год.).

Мета вивчення: формування вмінь проектної розробки хореографічного номеру.

Література: основна: 1, 3, 4, 6, 14, 15; додаткова: 31, 32, 39, 44, 49, 54, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 33: Робота з музичним матеріалом. (3 год./ 6 год.).

Мета вивчення: формування вмінь драматургічної розробки музичного матеріалу.

Література: основна: 1, 3, 4, 6, 14, 15; додаткова: 31, 32, 39, 45, 54, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 34: Програма хореографічного твору. Лібрето. (3 год./ 2 год.).

Мета вивчення: формування вмінь розробки програми хореографічного твору та лібрето.

Література: основна: 1, 3, 4, 9; додаткова: 60.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 35: Композиційний план. (3 год./ 4 год.).

Мета вивчення: формування вмінь складання композиційного плану хореографічного номеру.

Література: основна: 1, 3, 4, 9; додаткова: 60.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 36 - 37: Обертіві написи. U-образні та O-образні рухи. (8 год./ 12 год.).

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з просторової композиції хореографічного тексту.

Література: додаткова: 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.

Тема 38: Створення хореографічного номера, основою якого є танцювальні малюнки. (9 год./ 12 год.).

Мета вивчення: формування вмінь створення танцю, основою якого є розвиток хореографічного малюнку.

Література: основна: 14, 23; додаткова: 49, 60.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 39: Постановочна робота. (4 год./ 5 год.).

Мета вивчення: закріплення отриманих знань щодо розучування з виконавцями хореографічного номеру.

Література: основна: 4, 5, 6, 13, 14; додаткова: 49, 60.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 40: Постановочна робота. (4 год./ 5 год.).

Мета вивчення: закріплення отриманих знань щодо розучування з виконавцями хореографічного номеру.

Література: основна: 4, 5, 6, 13, 14; додаткова: 49, 60.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 41: Репетиційна робота. (4 год./ 5 год.).

Мета вивчення: закріплення отриманих знань репетиційної роботи з виконавцями.

Література: основна: 4, 5, 6, 13, 14, 23; додаткова: 49, 60.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

2 курс 4 семестр

Тема 41: Просторова переорієнтація. (4 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance, зокрема реорганізації простору, часу, зусиль.

Література: додаткова: 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.
3. Конспект лекції.

Тема 42: Просторове відновлення. (4 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance, зокрема реорганізації простору, часу, зусиль.

Література: додаткова: 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.
3. Конспект лекції.

Тема 43-44: Компресії. Ізометрії. (8 год./ 12 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance, зокрема реорганізації простору, часу, зусиль.

Література: додаткова: 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.
3. Конспект лекції.

Тема 45: Специфіка створення та виконання танців малих форм. (4 год./ 4 год.)

Мета вивчення: формування знань щодо характерних рис, принципів побудови та виконання танців малих форм.

Література: основна: 1, 7, 8, 23; додаткова: 32, 46, 51, 54.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 46: Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії. (4 год./ 4 год.)

Мета вивчення: формування знань щодо характерних рис, принципів побудови та виконання танців малих форм в сучасній хореографії.

Література: основна: 1, 2, 23; додаткова: 32, 46, 51, 54.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 47: Створення та постановка танців малих форм. (13 год./ 20 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок.

Література: основна: 1, 2, 23; додаткова: 32, 46, 51, 54, 72, 74.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

3 курс 5 семестр

Тема 48 - 49: Специфіка хореографії для дітей. Робота над образом у танцях для дітей. (12 год./ 12 год.)

Мета вивчення: формування знань щодо специфіки розробки та створення хореографічного номеру для дітей.

Література: основна: 14, 23; додаткова: 32, 46, 51, 54.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 50: Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей. (10 год./ 10 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок створення образного танцювального тексту для дітей різних вікових категорій.

Література: основна: додаткова: 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд танцювальних номерів для дітей.
3. Конспект лекції.

Тема 51 - 52: Розробка композиційного плану. Постановка танцювальних номерів для дітей. (15 год./ 24 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок.

Література: основна: 14, 23; додаткова: 32, 46, 51, 54.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

3 курс 6 семестр

Тема 53: Морфологічна ад'ективація танцювальної лексики. (5 год./ 8 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок з композиції хореографічного тексту, зокрема структурної зміни основного руху.

Література: додаткова: 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів ад'ективації танцювальних рухів В. Форсайта.
3. Конспект лекції.

Тема 54: Характерні особливості сюжетного танцю. (2 год./ 2 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок створення танцю з розвитком сюжетної лінії.

Література: основна: 5, 6, 9, 23; додаткова: 33, 34, 47.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 55: Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії. (14 год./ 14 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок створення танцю з розвитком сюжетної лінії.

Література: основна: 5, 6, 9, 23; додаткова: 33, 34, 47.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 56: Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру. (6 год./ 6 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо розкриття сюжету в сучасному танці.

Література: основна: 1, 2, 9, 12, 23; додаткова: 35, 42, 56, 59, 62, 72.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 57: Робота балетмейстера з художником при підготовці балетного спектаклю, концертного номеру, концертної програми. (6 год./ 6 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок роботи з художником для сценічного оформлення танцювального номеру або спектаклю, костюмів, світла.

Література: основна: 4, 5, 6, 16, 23; додаткова: 30, 44.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 58: Аналіз прийомів, застосованих художниками при сценічному оформленні хореографічних творів. (6 год./ 6 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок роботи з художником для сценічного оформлення танцювального номеру або спектаклю, костюмів, світла.

Література: основна: 4, 5, 6, 16, 23; додаткова: 30, 44.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.
3. Відео огляд хореографічних творів К. Карлсон «Знаки», Ж. К. Майо «Попелюшка», «Спляча красуня».

4 курс 7 семестр

Тема 59: Народна хореографічна спадщина та сучасність. (8 год./ 10 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок роботи з танцювальним фольклором.

Література: основна: 18, 19, 20, 21, 22; додаткова: 55, 59, 65, 66.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 60: Стилiзація народного i сучасного видiв хореографiчного мистецтва, як засiб культурної iдентифiкації сучасної української хореографії. (8 год./ 10 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок роботи з танцювальним фольклором.

Література: основна: 18, 19, 20, 21, 22; додаткова: 55, 59, 65, 66.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 61: Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним. (10 год./ 15 год.)

Мета вивчення: формування навичок композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Література: основна: 18, 19, 20, 21, 22; додаткова: 55, 59, 65, 66, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.

2. Конспект лекції.

Тема 62: Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь яким напрямом сучасної хореографії. (11 год./ 15 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок створення сучасного танцю на основі української народної танцювальної спадщини.

Література: основна: 18, 19, 20, 21, 22; додаткова: 55, 59, 65, 66, 67.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

4 курс 8 семестр

Тема 63: Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного. (10 год./ 16 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок створення сучасного танцю на основі синтезу мистецтва.

Література: основна: 1, 25, 28, 29; додаткова: 36, 37, 38, 48.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.
3. Відео огляд хореографічних творів.

Тема 64: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному номері. (12 год./ 16 год.)

Мета вивчення: формування знань та навичок створення сучасного танцю на основі синтезу мистецтва.

Література: основна: 1, 25, 28, 29; додаткова: 36, 37, 38, 48.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 65: Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва. (10 год./ 16 год.)

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо створення сучасного танцю на основі синтезу мистецтва.

Література: основна: 1, 25, 28, 29; додаткова: 36, 37, 38, 48.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

6. Питання з дисципліни «Мистецтво балетмейстера».

І курс 1 семестр

1. «Мистецтво балетмейстера» — основний предмет в підготовці спеціалістів в галузі хореографії.

2. Історія Харківської державної академії культури та факультету хореографічного мистецтва.
3. Б.М. Колногузенко – творчий шлях, хореографічна спадщина.
4. Театр народного танцю «Заповіт» репертуар, балетмейстери, солісти.
5. Ансамбль сучасного танцю «Естет» репертуар, балетмейстери, солісти.
6. Ансамбль бального танцю «Креатив» репертуар, балетмейстери, солісти. Надати історичну довідку виникненню понять «балетмейстер», «хореограф».
7. Охарактеризувати зміст професії балетмейстера, хореографа.
8. Визначити зміст роботи балетмейстера-вигадника.
9. Охарактеризувати діяльність балетмейстера-постановника.
10. Визначити завдання балетмейстера-репетитора.
11. Визначити завдання балетмейстера-педагога.
12. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів класичної хореографії: Жан-Жорж Новер, Маріус Петіпа, Михайло Фокін, Касьян Голейзовський, Жорж Баланчін, Серж Лифар, Рудольф Нурієв.
13. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів народної хореографії: Павло Вірський, І. Авраменко, Ярослав Чуперчук, Ігор Моїсеєв, Надія Надеждіна.
14. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів бальної хореографії: Руд Веремій, Еспен Салберг, Станіслав Попов, Віктор Ніковський, Вадим Єлізаров.
15. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів сучасної хореографії: Марі Вігман, Марта Грехем, Мерс Каннінгем, Піна Бауш, Морис Бежар, Дж. Баланчін, Елвін Ейлі, Борис Ейфман, Жан Крістоф Майо, Охад Нахарін, Мурад Мерзукі.
16. Проаналізувати соціально-історичні умови зародження, формування та розвитку танцю.
17. Надати характеристику поняттям «танець», «хореографія».
18. Проаналізувати яким чином засоби танцю впливають на формування особистості.
19. Танець як засіб спілкування. Первісні танці.
20. Танець як невід'ємна частина народних обрядів і свят.
21. Народний танець — один з прадавніх видів народної творчості.
22. Класичний танець — стійка система виразних засобів хореографічного мистецтва.
23. Термін «бальний танець». Традиція світських балів. XX сторіччя — канонізації бальної хореографії
24. Сучасний танець — поєднання стилів та хореографічних напрямів, які виникли та отримали розвиток у XX–XXI століттях.
25. Форми народної хореографії.
26. Форми класичного танцю. Форми сучасної хореографії.
27. Форми бального танцю.
28. Жанри мистецтв.
29. Жанри в хореографії.
30. Значення музики в ритмічній основі танцювальної пластики, емоційного строю, характеру, образної виразності.
31. Потреба відчуття балетмейстером образного строю музики, її стилеві природи, національної характерності музикального твору.
32. Використання для постановки танцю готової музики і спеціально створеної композитором.
33. Робота з акомпаніатором.

34. Підбір музичного матеріалу згідно з композиційним планом.
35. Варіанти обробок основної мелодії — варіація, компіляція.
36. Робота з композитором. Творення музики згідно лібрето та композиційного плану, що розроблені балетмейстером; аналіз написаної музики, доробка її під час створення хореографічного твору.
37. Визначення у готовому музичному творі музичної форми, розподіл його на частини, фази, речення, уявлення музичної теми, мелодійного і ритмічного малюнку, метру, встановлення темпу, динамічних відтінків.
38. Розподіл між виконавцями танцю функцій і завдань з точним ви-значенням, через кого із персонажів передається та чи інша думка на кожні декілька тактів музики.
39. Визначення тривалості танцю, його окремих частин і кусків на основі тривалості відповідних частин музики.
40. Значення музичного матеріалу в роботі з виховання внутрішньої техніки артистів.
41. Тема та ідея хореографічного твору як проблема запитання. Їх зв'язок з драматургією та місце в хореографічному творі.
42. Художній образ як узагальнене художнє відображення дійсності
43. Хореографічний образ як конкретний характер людини, що про-являється через його відношення до оточуючої дійсності
44. Танцювальний текст, композиційна побудова — основа розкриття образу персонажа.
45. Взаємозв'язок хореографічного образу з музичним твором.
46. Створення типового образу.
47. Залежність вирішення образу від сюжету і ідеї танцювального но-меру.
48. Сильова єдність у вирішенні образу в хореографічному творі.
49. Розвиток сюжету та виявлення ідеї номера через хореографічний образ.
50. Що означає слово «драматургія»? Драматургія Ж. Новера, К. Блазиса.
51. Основні частини танцювальної драматургії. Взаємозв'язок всіх частин драматургічної побудови.
52. Значення законів драматургії у створенні танцювального твору.
53. Ваше розуміння понять «композиція», «танцювальна композиція» та «композиція хореографічного тексту» та їх значення для створення хореографічного образу.
54. Відповідність хореографічного тексту поставленому завданню.
55. Що таке малюнок танцю?
56. Поняття мізансцени.
57. Лінійні малюнки. Закони перспективи.
58. Мотиви лінійні, колові, їх можливості розвитку за рахунок темпу, перебудови, положення лінії в просторі сцени.
59. Малюнки симетричні та асиметричні.
60. Залежність малюнку від задуму танцю, його ідеї, музичного мате-ріалу, національної притаманності танцю.
61. Малюнок танцю і розвиток хореографічного образу.
62. Зв'язок хореографічного тексту з малюнком танцю і музичним матеріалом.

І курс 2 семестр

1. Як ви розумієте етюдну форму у мистецтві.
2. Особливості створення танцювального етюду на розвиток хореографічного тексту;

3. Особливості створення танцювального етюд на розвиток композиційного малюнку;
4. Особливості створення танцювального етюд на розвиток акторської майстерності;
5. Особливості створення танцювального етюд на розвиток техніки виконання.
6. Розкажіть, за допомогою яких художніх прийомів можливо розкрити зміст танцю за допомогою малюнків.
7. Які художні прийоми допомагають розкривати та продовжувати сприйняття танцю.
8. Автономні прийоми побудови просторової композиції.
9. Композиційний фрагмент — як виражальні засіб композиційного малюнку або тексту.
10. Композиційний елемент — як важливий засіб образної характеристики танцювального малюнку або тексту.
11. Композиційна деталь — як засіб розкриття змісту, характеру та атмосфери танцю.
12. Основні компоненти образного рішення змісту танцю.
13. Які підходи допомагають створенню образного хореографічного тексту та малюнку.

2 курс 3 семестр

1. Актуальність змісту та балетмейстерського рішення номеру, його морально-естетичне та виховне значення.
2. Важливість гармонії всіх складових структури номеру.
3. Завдання різних етапів постановочної та репетиційної роботи.
4. Як досягнути яскравої образності та емоційності виконавців.
5. Авторський задум — основа створення будь-якого хореографічного твору.
6. Початок роботи над композиційним планом — назва твору, визначення його жанру, тема, ідея, форма, дійові особи.
7. Підбір, компоновка, обробка та аналіз музичного матеріалу.
8. Складові частини композиційно-постановчого плану.
9. Схематична (графічна) форма запису хореографічного тексту і таблиця та її вид для запису хореографічного тексту танцю.
10. Драматургія хореографічних творів згідно законів сцени, хореографічної композиції малюнків та тексту й образного змісту.
11. Як взаємодіють балетмейстер і композитор? Розкрити специфіку роботи балетмейстера з акомпаніатором.
12. Взаємодія музики та драматургії номеру.
13. Відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів і робота з виконавцями над манерою та характером виконання.
14. Визначить різницю побудови танців малих форм в старих балетах та сучасних. Наведіть обґрунтовані приклади.
15. Як Ви розумієте поняття «хореографічна тема»? Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів. Визначить хореографічну тему Вашої творчої роботи?
16. Як Ви розумієте поняття «хореографічний мотив»? Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів. Охарактеризуйте хореографічний мотив Вашої творчої роботи?
17. Визначить різницю побудови танців малих форм в старих балетах та сучасних. Наведіть обґрунтовані приклади.
18. Значення музики в народженні хореографічного твору.
19. Як Ви розумієте поняття «хореографічна лексика» та «хореографічний текст», «композиція хореографічного тексту в contemporary dance»?

20. Перерахуйте основні прийоми відбору танцювальних рухів при роботі над створенням хореографічного тексту.
21. Як Ви розумієте прийом дроблення теми?
22. Як Ви розумієте прийом варіювання теми?
23. Як Ви розумієте прийом поновлення теми?
24. Як Ви розумієте прийом ускладнення теми?
25. Визначить основні компоненти образного рішення змісту танцю.
26. Визначить основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.
27. Розкажіть, які підходи, прийоми Ви використовували при створенні власного танцювального номеру.

2 курс 4 семестр

1. Перечисліть форми сучасної хореографії. Як Ви можете охарактеризувати малі форми сучасної хореографії?
2. Сюжетні та безсюжетні форми хореографії.
3. Дійовий танець: історична справка, основні ознаки. Особливості створення дійового танцю малої форми в сучасній хореографії.
4. Дивертисментний танець: історична справка, основні ознаки. Особливості створення дивертисментного танцю малої форми в сучасній хореографії.
5. Хореографічна мініатюра: поняття, історія, сучасність.
6. Особливості створення сольного танцю в сучасній хореографії (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
7. Танець для двох виконавців: особливості композиційної побудови танцю (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
8. Танець для трьох виконавців: специфіка створення (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
9. Танець для чотирьох виконавців: варіанти створення (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
10. Пантоміма як окремий вид сценічного мистецтва.
11. Розкажіть, які підходи, прийоми Ви використовували при створенні власного танцювального номеру.

3 курс 5 семестр

1. Основні періоди формування, розвитку та становлення дитячої хореографічної просвіти в Україні;
2. Основні вимоги до змісту танців для дітей.
3. Основні вимоги до хореографічного тексту у танцях для дітей.
4. Перерахуйте основні прийоми відбору танцювальних рухів при роботі над створенням хореографічного тексту для дітей.

3 курс 6 семестр

1. Специфіка створення образів в сюжетному номері.
2. Особливості створення сюжетного групового танцю.
3. Специфіка створення хореографічного тексту в сюжетному номері.
4. Сюжетні та безсюжетні форми хореографії.
5. Визначить основні компоненти образного рішення змісту танцю.

6. Назвіть основні складові за рахунок яких будується хореографічний номер без яскраво вираженого сюжету.
7. Зміст поняття «сюжет» в літературі та мистецтві.
8. Типологія сюжетів.
9. Види побудови сюжету.
10. Визначте поняття «ситуація», «колізія», «інтрига».
11. Назвіть основні компоненти розвитку сюжету.
12. Переклад сюжетної основи на язык балетмейстерського задуму.
13. Сценічне рішення літературного твору в конкретних хореографічних формах.
14. Розробка сюжетної лінії у просторі, часі, хореографічних образах.

4 курс 7 семестр

1. Поняття «стилю» і «стилізації» в хореографії.
2. Джерела хореографічної стилізації.
3. Явища стилізації між різними національними культурами.
4. Характерний танець і стилізація — єдність і протиріччя в різні періоди розвитку хореографічного мистецтва.
5. Етнотанець в хореографічній стилізації.
6. Образ музичний і хореографічний як синтез художності у хореографічному мистецтві.
7. Музично-ритмічна основа хореографічного твору. Стилізація в музиці.
8. Сценічна обробка та втілення фольклорного матеріалу в сучасній хореографії.
9. Особливості художньої обробки фольклору в сучасній хореографії.

4 курс 8 семестр

1. Історичні основи формування синтезу видів мистецтва.
2. Синтез напрямів хореографічного мистецтва, як джерело утворення якісно нових художніх стилів в танці contemporary.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання

Вербальний (лекції, коментарі, пояснення); наочний (показ, демонстрація, ілюстрація); практичний (створення та виконання рухів, комбінацій, танцювальних етюдів, номерів); самостійний (робота з літературою, відео матеріалами, розробка та практична реалізація танцювального номеру).

Форми контролю

Опитування, перевірка практичних завдань та самостійної роботи, контрольний показ, залік, іспит. Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системної всебічності та професійної спрямованості контролю. Зазначені форми контролю мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності. Саме тому, відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та практичному контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

1 курс 1 семестр

РОЗДІЛ 1	РОЗДІЛ 2	РОЗДІЛ 3	РОЗДІЛ 4	РОЗДІЛ 5	Академічний показ	Сума
5-10	5-20	5-10	5-20	10-30	5-10	100

1 курс 2 семестр

РОЗДІЛ 6	РОЗДІЛ 7	РОЗДІЛ 8	Академічний показ	Сума
5- 20	10-30	10- 40	5-10	100

2 курс 3 семестр

РОЗДІЛ 9	РОЗДІЛ 10	РОЗДІЛ 11	Академічний показ	Сума
5- 20	10-30	10- 40	5-10	100

2 курс 4 семестр

РОЗДІЛ 12	РОЗДІЛ 13	Академічний показ	Сума
20-40	30-50	5-10	100

3 курс 5 семестр

РОЗДІЛ 14	РОЗДІЛ 15	Академічний показ	Сума
25-40	30-40	5-10	90+10

3 курс 6 семестр

РОЗДІЛ 16	РОЗДІЛ 17	РОЗДІЛ 18	Академічний показ	Сума
10- 30	5-20	10- 40	5-10	100

4 курс 7 семестр

РОЗДІЛ 19	Академічний показ	Сума
30-90	5-10	100

4 курс 8 семестр

РОЗДІЛ 20	Академічний показ	Сума
30-90	5-10	90+10

*Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:
Залік — від 60 до 100 балів*

Іспит — від 60 до 90 балів

Розподіл балів за формами контролю

академічний показ – 5 - 10 балів;

контрольний урок – 5 - 10 балів;

реферат — 5 балів;

композиція танцювальних комбінацій — 5–10 балів;

розгорнута відповідь (письмово) на теоретичні питання — 5-10 балів;

створення танцювальних комбінацій — 5–10 балів;

відвідування заняття – 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

робоча програма, методичні рекомендації до практичних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, відеоматеріали.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Білаш П.Н. Балетмейстерське мистецтво і становлення української хореографії у контексті розвитку європейської художньої культури 10–30 років ХХ ст.: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / ДА КККіМ. – К., 2000. – 18 с.
2. Бойко Є.В. Деякі проблеми українського балетного мистецтва (оглядова довідка за матеріалами преси) // К.: Міністерство культури і мистецтв України. Національна парламентська бібліотека України. Інформаційний центр з питань культури та мистецтва. 1996. – Вип 5/5.
3. Добровольская, Г. Н. Танец. Пантомима. Балет / Г. Н. Добровольская. – Л. : Музыка, 1975. – 252 с.
4. Захаров Р. В. Записки балетмейстера / Р. В. Захаров. – М. : Искусство, 1976. – 352 с.
5. Захаров Р. В. Искусство балетмейстера / Р. В. Захаров. – Л., 1954. – 432 с.

6. Захаров Р. В. Сочинение танца / Р. В. Захаров. – М. : Искусство, 1989. – 238 с.
7. Колногузенко Б. М. Види мистецтва та хореографії, Харків : ХДАК, 2009, 2014
8. Колногузенко Б. Н. Сольный танец : метод. разработка по курсу "Искусство балетмейстера", Харьков : ХГАК, 2006, 2007
9. Колногузенко Б. Н. Сюжетный танец: от замысла к воплощению, Харьков : ДИАРТ, 1990
10. Колногузенко Б. М. Хореографічне мистецтво : зб. ст. / Б. М. Колногузенко. — Х. : ХДАК, 2008. — 222 с.
11. Уклад. Колногузенко Б. М. Композиція танцю. Малюнок танцю: матеріали до вивчення курсу «Мистецтво балетмейстера», Харків : ХДАК, 1992
12. Кохан Т.Г. Експресіонізм в контексті видової специфіки мистецтва: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.01. – К.: ДАКККіМ, 2002. – 19 с.
13. Кривохижа А. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера, Кіровоград : ТОВ Центральн-Українське видавництво, 2012
14. Лиманська О. В. Основи композиції та постановки танцю: сучасна тема в хореографії: навч. Посібник, Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2014
15. Лопухов Ф. В. Хореографические откровенности, М. : Искусство, 1972
16. Лопухов Ф. В. Шестьдесят лет в балете : воспоминания и записки балетмейстера, М. : Искусство, 1966
17. Островська К. В. Історія та розвиток кафедри народної хореографії Харківської державної академії культури. Культура України, 2014, 45: 149-156.
18. Островська К. В. Особливості розвитку народної хореографії Слобожанщини. Культура України. Серія: Мистецтвознавство, 2015, 50: 160-168.
19. Пісклова І. С. Особливості обробки танцювального фольклору (на прикладі сучасних постановок) / І. С. Пісклова // Народна творчість та етнологія. – Київ, 2015. – № 5 (357). – С. 64-70.
20. Пісклова І. С. Хоровод як дієвий елемент у веснянолітніх обрядових циклах слобожанських свят / І. С. Пісклова // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архитектура. - 2011. - № 6. - С. 206-209. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2011_6_55
21. Пісклова І. С. Вплив народного костюма на розвиток танцювальної лексики (на прикладі традиційної культури Слобожанщини) [Електронний ресурс] / І. С. Пісклова // Наукові записки НаУКМА. Теорія та історія культури. - 2013. - Т. 140. - С. 85-89. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAtk_2013_140_19
22. Пісклова І. С. Досвід етнохореології в опануванні стилістики слобожанського танцювального фольклору / І.С. Пісклова// Танцювальні студії. - Київ, 2019. – Том 2. № 1 – С. 49-58. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7646.2.1.2019.172185>
23. Рехвіашвілі Ф.Ю. та ін.. Мистецтво балетмейстера: навч. посіб., Київ : КНУКіМ, 2017
24. Смирнов И.В Искусство балетмейстера [Електронний ресурс], М. : Просвещение, 1986
25. Чепалов О. І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст.: монографія / О. І. Чепалов; Харк. держ. акад. культури. – Х.: ХДАК, 2007. – 344 с., іл.
26. Хендрик О.Ю. Розвиток соціальності первісної людини засобами танцю [Електронний ресурс] / О. Ю. Хендрик // Вісник Харківської державної академії культури. - 2009. - Вип. 27. - С. 289-298. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2009_27_36
27. Хендрик О.Ю. Поняття contemporary dance та композиції його хореографічного тексту / О. Ю. Хендрик // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

- 2017. - № 3. - С. 128-132. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2017_3_29
28. Яніна-Ледовська, Є. В. "Балет Весна священна в трактуванні українських хореографів (1998–2013)." *Культура України* 46 (2014): 211-219.
29. Яніна-Ледовська, Є. "Весна священна І. Стравінського. Від етнографії до філософії буття." *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті* 2 (2014): 72-76.

Додаткова

30. Базанов В.В. *Техника и технология сцены.* / Базанов В.В. – М.: Искусство, 1976. – 97 с.
31. Бекина, С. И. *Музыка и движение* / С. И. Бекина, Т. П. Ло-мова, Е. Н. Соковнина. – М.: Просвещение, 1983. – 208 с.
32. Антіпова І. Аніко Рехвіашвілі: Я вибудовую емоції. // *Майдан зірок.* – 1998. № 19.
33. Баланчин Дж., Мейсон Фр. 101 рассказ о большом балете / Баланчин Дж.: [пер. с англ.] – М.: КРОН-ПРЕСС, 2000. – 494 с.
34. Беляева О. П. *Искусство балетмейстера : учеб. пособие* / О. П. Беляева. – 2-е изд., доп. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2014. – 176 с.
35. Бежар М. *Мгновения из жизни другого. Мемуары.* – М.: Союзтеатр, 1989.
36. Бортник К. В. Еволюція новаторства балету П. І. Чайковського "Лебедине озеро" від постановки М. Петіпа та Л. Іванова до версії Ф. Рідмана / К. В. Бортник // *Культура України.* - 2014. - Вип. 45. - С. 174-182.
37. Бортник К. В. Інтерпретація концепції американської мрії в балеті П. Чайковського Лускунчик. *Культура України. Серія: Мистецтвознавство*, 2016, 53: 243-250.
38. Бортник К. В. Особливості новаторських трактувань балету П. Чайковського Лускунчик. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*, 2015, 2: 7–10-7–10.
39. Биркенбил В. И. *Язык интонации, мимики, жестов* / В. И. Биркенбил. – СПб. : Питер-Пресс, 1997. – 145 с.
40. Гутковская С. В. *Основы сочинения хореографической композиции : учеб.-метод. пособие* / С. В. Гутковская. – Минск : БГУКИ, 2014. – Ч. 2. – 125 с.
41. Добротворская К.А. *Айседора Дункан и театральная культура эпохи модерна.* – Л.: ЛГИТМ и К, 1992.
42. Домрина Н. Мари Вигман // *Советский балет.* – 1989. – №4.
43. Васенина Е. *Российский современный танец. Диалоги. Emergency Exit.* – М., 2005.
44. Ведихина О. *Интервью с Борисом Эйфманом* // *Балет.* – 1997. – № 87'
45. Ладыгин, Л. А. *О музыкальном содержании учебных форм танца: метод. пособие* / Л. А. Ладыгин. – М. : МГК, 1993. – 144 с.
46. Лиёпа М.Э. *Я хочу танцевать сто лет* / Лиёпа М.Э. – М.: Варгиус, 1996. – 239 с.: ил.
47. Лопухов Р. *Хореографические откровенности.* – М. Искусство, 1971.
48. Маньковская Н.Б. *Эстетика постмодернизма* / Маньковская Н.Б.– СПб.: Алетейя, 2000. – 337 с.
49. Мочалов, Ю. А. *Композиция сценического пространства. Поэтика мизансцены* / Ю. А. Мочалов. – М. : Просвещение, 1981. – 239 с.
50. Островська Каріна. *Національне виховання в мистецькій діяльності Авраменка В.* *Педагогічні науки*, 2011, 2: 111-114.

51. Островська К. Національне виховання в мистецькій діяльності Василя Авраменка / Карина Островська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. — Полтава, 2011. — Вип. 2. — С. 111–114.
52. Пастух В.В. Модерні хореографічні напрями в Галиччині (20-29ті роки ХХ ст.): автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.01. – К.: КНУКіМ, 1999. – 21 с.
53. Петипа Н. Матеріали, воспоминания, статьи. Сборник. - Л., 1971.
54. Рославлева Н. Английский балет. - М., 1959.
55. Рутберг И.Г. Пантомима. Движение и образ. – М.: Сов. Россия, 1981. – 160 с. – (Б-чка «В помощь худож. самодеятельности» № 24.)
56. Савин В. З. Балетмейстер и фольклор: учеб.-метод. по-сobie / В. З. Савин. – Магнитогорск : Магнитог. гос. консерватория, 2012. – 84 с.
57. Скотт Ю. Американский театр Алвина Эйли // Советский балет. – 1991. – №3.
58. Смирнов И. Искусство балетмейстера. – М.: Просвещение, 1986.
59. Станішевський Ю. П. П. Вірський. – К., 1962.
60. Станішевський Ю. Український Радянський балетний театр .- К., 1970.
61. Сто балетных либретто. – Л.: Музыка, (все издания)
62. Суриц Е. Балет и танец в Америке. Очерки истории. – Екатеринбург: Изд-во государственного университета, 2004.
63. Суриц Е. Пластический и ритмопластический танец: его жизнь и судьба в России // Советский балет. – 1988. – №6.
64. Тарасова Н. Марта Грехэм // Советский балет. – 1990. – №1.
65. Фокин М. Против течения. – М., Л.: Искусство, 1962
66. Чижова А. Танцует Березка - М., 1967.
67. Чудовский М. Ансамбль Игоря Моисеева .- М., 1959.
68. Шариков Д.І. "Contemporary dance" у балетмейстерському мистецтві: Навчальний посібник. – К.: КиМУ, 2010. – 170 с.
69. Уральская В. Рождение танца. – М., 1974.

Іноземна література

70. Construire la danse, Doris Humphrey, éditions Bernard Coutaz, 1990.
71. Gay Cheney. Basic Concepts In Modern dance. A Dance Horizons Book. Princeton Book Company, Publishers. – Princeton, New Jersey ,1989
72. Hays Joan. Modern Dance: A Biomedical Approach to Teaching. – St. Louis, MO:C.V. Mosby, 1981.
73. Horst Louis, Carroll Russell. Modern Dance Forms. – Princeton, NJ: Dance Horizons/Princeton Book Co., Publ., 1987.
74. Danse, chemin d'éducation : pour une pédagogie de l'être, Jacqueline Robinson, auto-édité, 1993, diffusion Atelier de la danse.
75. Livett Anne. Contemporary Dance. – NY: Abbeville Press, 1978.
76. Lois Eufeldt. A primer for choreographers. Waveland Press, Inc. – Illinois, 1988.
77. La poétique de la danse contemporaine, Laurence Louppe, éditions Contredanse, 1997.
78. Mazo Joseph H. Prime Movers: The Makers of Modern Dance in America. – New York: William Morrow and Co., 1977.
79. Fitt Sally. Dance Kinesiology. – NY: Schirmer Books, 1988.
80. Foster, Susan Leigh. Reading Dancing: Bodies and Subjects in Contemporary American Dance. – Berkeley, CA: The University of California Press, 1986.

81. Lewis Daniel. The illustrated dance technique of José Limón. – New York: Harper and Row, Publishers, 1984.
82. Minton Sandra Cerny. Choreography: A Basic Approach Using Improvisation. – Champaign, Illinois: Human Kinetics Publishers, Inc., 1986.
83. Taylor Paul. Private Domain: The Autobiography of Paul Taylor. – New York: Knopf, 1987.

Періодичні видання

84. Танцювальні студії (Київський національний університет культури та мистецтв). -
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ku_2014_45_23
85. / <http://dancestudios.knukim.edu.ua/>
86. Ballet International/ tanz aktuell
87. Contact quarterly (quarterly) Contact Collaborations Inc., Box 603, Northampton, MA 01061. Dance Magazine (monthly) 33 W. 60 th St., New York, NY 10036.
88. Dance Europe
89. Dance Research Journal (biannual) CORD, Dance Dept. 684 D, NYU, 35W. 4 th St., New York, NY 10003.
90. Danser Abonnements par internet (абонемент через інтернет): www.dansermag.com / par correspondance (поштою): 137 rue d'Alesia 75014 – Paris.

Навчальне видання

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Програма та навчально-методичні матеріали
освітньої програми СУЧАСНА ХОРЕОГРАФІЯ
галузі знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 024 Хореографія
факультету Хореографічного мистецтва

Укладач:

Хендрик О.Ю., кандидат педагогічних наук
ст. викладач кафедри сучасної та бальної хореографії ХДАК

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерна верстка

О.Ю. Хендрик

План 2019

Підписано до друку 28.08.2019 р. Формат 60x84/16
Гарнітура "Times". Папір офсет. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 3,0 Обл.-вид. арк. 3,2 Тираж 100. Зам. № 17

ХДАК, 61057, Харків-57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК